

4 באוגוסט 2016

הקמת חזית פתח אלשאם במקום ארגון ג'בהת אלנצרה, שלוחת אלקאעדה בסוריה: רקע, סיבות ומשמעויות

אבו מחמד אלג'ולאני, מנהיג ארגון ג'בהת אלנצרה, מודיע בערוץ אלג'זירה הקמת חזית פתח אלשאם (חזית ניצחון אלשאם). משני צדדיו יושבים שני פעילים בכירים בארגון בעלי סמכות הלכתית. מעל לראשי השלושה נראה לוגו הארגון החדש (אלג'זירה, 28 ביולי 2016).

כללי

1. אבו מחמד אלג'ולאני מנהיג ארגון ג'בהת אלנצרה, שלוחת אלקאעדה בסוריה, הופיע ב-28 ביולי 2016 בערוץ אלג'זירה והודיע על הקמת מסגרת חדשה שתיקרא חזית פתח אלשאם (חזית ניצחון אלשאם¹). המסגרת החדשה שהוקמה תבוא במקומו של ארגון ג'בהת אלנצרה. להודעתו של אלג'ולאני קדמה הודעת תמיכה במהלך הצפוי מטעם של מנהיגי אלקאעדה (אימן אלט'ואהרי וסגנו אחמד חסן אבו אלח'יר).

2. מניתוח ההודעות של אלג'ולאני ושל מנהיגי אלקאעדה עולה כי הקמת חזית פתח אלשאם בוצעה תוך הסכמה מוקדמת ותיאום עמדות ביניהם. הדבר מוצא ביטוי בשבחים שחלק אלג'ולאני למנהיגי אלקאעדה; בתמיכה הברורה של מנהיגי אלקאעדה במהלך הצפוי; ובנימוקים הדומים, להצדקת הקמתה של המסגרת החדשה (הרושם שנוצר הוא שנעשה תיאום מוקדם בין שני הצדדים של תכני ההודעה).

¹ המונח פתח מצוין ניצחון או כיבוש והוא משמש בין השאר לתיאור הכיבושים בראשית האסלאם, בתקופת הנביא מחמד ובתקופה שלאחר מותו. המונח אלשאם מתייחס הן לסוריה והן לסוריה-רבתי. הגם שבפועל פועל ארגון ג'בהת אלנצרה בסוריה במובנה המצומצם העדפנו להשתמש במונח אלשאם, המבטא את חזונו ושאיוותיו של הארגון, החותר להקים ח'ליפות אסלאמית בתחומי סוריה-רבתי.

3. להערכתנו נועדה הקמת המסגרת החדשה לטשטש ולעמעם את הקשר עם אלקאעדה ולהתנתק מהדימוי הטורריסטי, שאותו מסמל הארגון. ההתנתקות מהדימוי הטורריסטי נועדה לסייע לקדם שתי מטרות-יסוד, בזירה הבינלאומית ובזירה הפנים-סורית:

א. בזירה הבינלאומית נועד המהלך להקשות על ארה"ב ומדינות הקואליציה המערבית להצטרף להתקפות האוויריות המתנהלות נגד ג'בהת אלנצרה ע"י רוסיה. המערכה של ארה"ב ובעלות בריתה התמקדה מראשיתה בדאעש בעוד שרוסיה תקפה גם את ג'בהת אלנצרה מאחר וראתה בו את אחד האויבים המרכזיים למשטר הסורי. עיתוי ההודעה קשור, להערכתנו, לידיעות אודות ההסכם המתגבש בין רוסיה וארה"ב, שבמסגרתו תשתפנה השתיים פעולה בלחימה נגד דאעש וג'בהת אלנצרה. בראיית אלג'ולאני המהלך החדש עשוי ליצור דימוי של התנתקות מאלקאעדה ובכך להקשות על ארה"ב והמערב להתייחס למסגרת החדשה כאל ארגון טרור (מה גם שבפועל, ארגון ג'בהת אלנצרה נמנע מביצוע פיגועים נגד ארה"ב והמערב או נגד רוסיה, בניגוד למתקפת הטרור שמנהלים דאעש ותומכיו).

ב. בזירה הפנים-סורית חותר אלג'ולאני למצוא מכנה משותף רחב ככל האפשר עם ארגוני מורדים בעלי אופי אסלאמי, גם כאלו שהאידיאולוגיה שלהם אינה בהכרח סלפית-ג'האדיסטי, ולהילחם עימם במשותף נגד המשטר הסורי. יתכן גם שהמהלך הנוכחי נעשה כהיענות לדרישות ארגוני המורדים האחרים, החוששים מהפיכתם ליעד לתקיפות אוויריות בשל זיהויים עם אלקאעדה. הנטייה לשיתופי פעולה עם ארגוני מורדים אחרים ליוותה את ארגון ג'בהת אלנצרה מאז היווסדו, הקלה עליו ליצור קואליציות ומסגרות-על עם ארגוני מורדים אחרים (תחת הכינוי "צבא אלפתח"), והבדילה אותו באופן ברור מדאעש (המעדיף לנהל את מלחמותיו לבדו, ללא קואליציות ובעלי ברית, ונמצא בחיכוכים מתמידים עם ארגוני מורדים אחרים). שיתוף הפעולה עם ארגוני מורדים אחרים עשוי, בראיית אלג'ולאני, לשפר את יכולתה של המסגרת החדשה לעמוד בפני יוזמות ההתקפיות של צבא סוריה בסיוע רוסיה, איראן, חזבאללה והמיליציות השיעיות הנתמכות ע"י איראן. יוזמות התקפיות אלו מתמקדות כיום במערכה על חלב אולם בהמשך נמצא "על הכוונת" של המשטר הסורי ובעלי בריתו אזור אדלב, המעוז המרכזי של חזית ניצחון פתח (ג'בהת אלנצרה לשעבר).

4. האם משמעות הקמת המסגרת החדשה הינה באמת ובתמים התנתקות של חזית פתח אלשאם מארגון אלקאעדה? איננו סבורים כך. המהלך החדש הינו ביסודו פועל יוצא מהלחצים המופעלים על ג'בהת אלנצרה בשטח ומשאיפתו הבסיסית של אלג'ולאני (הנתמכת ע"י הנהגת אלקאעדה) לשפר את יכולת ההישרדות של ארגונו במערכה הממושכת, שעוד נכונה לו. יודגש, כי במישור האידיאולוגי ממשיכה חזית פתח אלשאם לדבוק באידיאולוגיה הסלפית-ג'האדיסטי של אלקאעדה (כפי שהדבר בא לידי ביטוי באמנה, שפורסמה ע"י חזית פתח אלשאם). זאת ועוד, להערכתנו תמשיך המסגרת החדשה לקיים את קשריה עם הנהגת אלקאעדה, הגם שאופיים של הקשרים הללו עדיין אינו ברור. התגובות הראשוניות של ארה"ב ורוסיה מצביעות, כי הן אינן "קונות" את הדימוי החדש, שמבקש אלג'ולאני להקנות למסגרת החדשה, וכי הן ממשיכות להתייחס למסגרת החדשה כאל ארגון טרור (ראו נספח ד').

5. להלן הנספחים הבאים:

- א. **נספח א'**: עיקרי הודעתו של אבו מחמד אלג'ולאני בערוץ אלג'זירה (28 ביולי 2016).
- ב. **נספח ב'**: עיקרי הודעת התמיכה של הנהגת אלקאעדה במהלך של אלג'ולאני (28 ביולי 2016).
- ג. **נספח ג'**: האמנה של חזית פתח אלשאם (31 ביולי 2016).
- ד. **נספח ד'**: תגובות ראשוניות להודעת אבו מחמד אלג'ולאני על הקמת המסגרת החדשה.
- ה. **נספח ה'**: אבני דרך ביחסי אלג'ולאני וג'בהת אלנצרה עם אלקאעדה ודאעש.

נספח א'

עיקרי הודעתו של אבו מחמד אלג'ולאני בערוץ אלג'זירה

1. ב-28 ביולי 2016 הופיע אבו מחמד אלג'ולאני, מנהיג ג'בהת אלנצרה באולפן ערוץ אלג'זירה, והודיע על הקמת מסגרת חדשה בשם **חזית פתח אלשאם**. יחד עימו הופיעו שני פעילים בכירים מהארגון, שישבו לצידו. הייתה זאת הפעם השנייה מאז הקמת ג'בהת אלנצרה, שבה הופיע אלג'ולאני בטלוויזיה, ובשתי הפעמים הוא **העדיף לעשות זאת בערוץ אלג'זירה**. בהופעתו הנוכחית הוא **חשף את פניו** (בפעם הקודמת, ב-27 במאי 2015, הוא הופיע כשפניו מוסתרות ע"י מטפחת).

אבו מחמד אלג'ולאני חושף את פניו לראשונה כשהודיע בערוץ אלג'זירה על הקמת המסגרת החדשה (אלג'זירה, 28 ביולי 2016).

2. להלן עיקרי הודעתו של אבו אחמד אלג'ולאני (אלג'זירה, 28 ביולי 2016):

א. **שבחים למנהיגי אלקאעדה**: ההודעה נפתחת בדברי תודה למנהיגי ארגון אלקאעדה הד"ר שיח' אימן אלט'ואהרי וסגנו שיח' אחמד חסן אבו אלח'יר. אלג'ולאני מעתיר עליהם שבחים על שלדבריו הם שמו בראש סדר העדיפויות שלהם את האינטרס של תושבי אלשאם (סוריה/סוריה רבתי), של האומה האסלאמית ושל הג'האד ("הנהגתכם המבורכת היוותה ועדיין מהווה מופת להעדפת האינטרס של המוסלמים על פני האינטרסים של כל ארגון בנפרד"). בהמשך מצוין אלג'ולאני, כי שינוי שמו של הארגון נעשה "בהתאם להכוונות ולהדרכות מצד הנהגה מבורכת זאת [הנהגת אלקאעדה] ומתוך מחויבות לשרת את תושבי אלשאם ואת הג'האד שלהם... מבלי להתפשר על עקרונות הדת...". המחויבות "להגן על הג'האד באלשאם", שבה והופיע מספר פעמים בהודעתו של אלג'ולאני והיא מהווה מוטיב מרכזי בהצדקת הקמת המסגרת החדשה.

ב. **הסיבות להקמת ג'בהת אלנצרה מחדש ולשינוי שם הארגון**: אלג'ולאני שב ומדגיש כי הסיבה הבסיסית להקמת הארגון החדש הינה "הצורך לשמור על הג'האד באלשאם, ולהגן

עליו, ולהמשיך בו בכל האמצעים הלגיטימיים המסייעים בכך". מטרה נוספת הינה לצמצם את הפערים הקיימים בין המסגרת החדשה לבין ארגוני מורדים נוספים ("הפלגים לוחמי הג'האד") וליצור יחד עמם גוף מאוחד שישחרר את אדמת אלשאם מעול העריצים (המשטר הסורי) ובעלי בריתם. המהלך נועד גם להדוף את האמתלות של הקהילה הבינלאומית ובראשות ארה"ב ורוסיה, שלדברי אלג'ולאני הן מתקיפות את המוסלמים בטענה כי הן פועלות נגד ג'בהת אלנצרה השייכת לארגון אלקאעדה.

ג. ביטול השם ג'בהת אלנצרה והקמת הארגון החדש: מהסיבות הללו, מציין אלג'ולאני, "החלטנו לבטל את פעילותנו תחת השם ג'בהת אלנצרה. [החלטנו] להקים אותה [את ג'בהת אלנצרה] מחדש תחת השם של קבוצה חדשה, אשר תיקרא חזית פתח אלשאם. [זאת] ביודענו, שהגוף החדש [שהוקם], אינו קשור לאף גורם חוץ [קרי, אינו קשור לאלקאעדה]".

הופעת שני בכירים מג'בהת אלנצרה לצידו של אלג'ולאני

אבו מחמד אלג'ולאני (במרכז) מודיע על הקמת חזית פתח אלשאם. מימינו: אלפרג' אבו אלמצרי. משמאלו: אבו עבדאללה אלשאמי.

3. בעת ההודעה בערוץ אלג'זירה הופיעו לצידו של אבו מחמד אלג'ולאני שני בכירים מג'בהת אלנצרה, בעלי סמכות הלכתית. להערכתנו הופעתם נועדה להמחיש, כי ההחלטה להקים את המסגרת החדשה עולה בקנה אחד עם ההלכה האסלאמית, יתכן גם כדי לנטרל התנגדות פנימית בתוך הארגון למהלך החדש.

4. להלן פרטים על שני הפעילים, שהופיעו יחד עם אבו מחמד אלג'ולאני (אלראי, 30 ביולי 2016; סהם אלאח'באריה, 30 ביולי 2016):

א. אחמד סלאמה מברוכ (אבו אלפרג' אלמצרי), מימינו של אלג'ולאני: היה עצור במצרים בעקבות רצח הנשיא סאדאת ב-1981 ישב בכלא עד שנת 1989. לאחר שחרורו עבר

לאפגניסטאן ובשנות התשעים עבר לתימן. מקורב מאוד לאימן אלט'ואהרי, ופעל לצידו באפגניסטאן. דווח כי בשנת 1999 נעצר ע"י המודיעין האמריקאי בבאקו. בהמשך הגיע למצרים, שם נעצר, שוחרר מהכלא בשנת 2011 בעקבות ההפיכה נגד מברכ. עבר לסוריה, הצטרף לג'בהת אלנצרה והפך לאחת הדמויות ההלכתיות הבכירות בג'בהת אלנצרה.

אבו אלפרג' אלמצרי בסרטון שהופץ על-ידי אלמנארה אלביצ'א', זרוע ההסברה של ג'בהת אלנצרה (אלוקת, 30 ביולי 2016).

ב. **עבד אלרחים עטון (אבו עבדאללה אלשאמי)**, משמאלו של אלג'ולאני: אחד מבעלי הסמכות השרעיים הבכירים בג'בהת אלנצרה חבר במועצת השורא ובוועדה השרעית של הארגון.

אבו עבדאללה אלשאמי בסרטון, שבו תקף את המעורבות של ארצות-הברית בסוריה (אורינט, 26 במאי 2016).

פרסום כרוז מטעם חזית פתח אלשאם

5. ב-29 ביולי 2016, יום לאחר הודעת אלג'ולאני, **פורסם כרוז מטעם חזית פתח אלשאם בשפה האנגלית**. הכרוז הביא בתמצית את הודעתו של אבו מחמד אלג'ולאני כדי להפיצה בקרב קהלי יעד זרים מחוץ לסוריה.

6. הכרוז הדגיש כי הארגון [קרי, ג'בהת אלנצרה] לחם תמיד לצד ארגוני [מורדים] אחרים ודוגמא טובה לכך הינה הקמת המסגרת המשותפת צבא אלפתח. הכרוז שב ומדגיש כי "איחוד השורות" הכרחי להשגת מטרותיה של "המהפכה הסורית". כיוון שבכך, וכדי לקדם "מיזוג אמיתי" [בין הארגונים] ולמנוע תירוצים של פגיעה ב"ארגון טרור", הוחלט על שני מהלכים: לבטל כל פעילות תחת השם ג'בהת אלנצרה; ולהקים קבוצה חדשה ועצמאית בשם ג'בהת פתח אלשאם, שאין לה קשר לשום גורם חיצוני.

ההודעה בשפה האנגלית על ייסוד חזית פתח אלשאם
(חשבון הטוויטר محمد عبداللهمام@gannamm291970, 29 ביולי 2016).

נספח ב'

עיקרי הודעת התמיכה של הנהגת אלקאעדה במהלך של אלג'ולאני

1. ב-28 ביולי 2016 הופצה קלטת שמע ברשתות החברתיות, שבה **ברכה הנהגת אלקאעדה על המהלך [הצפוי] של אלג'ולאני**. הקלטת הופצה ככל הנראה זמן קצר מאוד לפני הודעת אלג'ולאני בערוץ אלג'זירה. בהודעה קראו **שיח' א'מאן אלט'ואהרי מנהיג אלקאעדה וסגנו אחמד חסן אבו אלח'יר** לאחדות הארגונים האסלאמים באלשאם כשלב מקדים לקראת הקמתה של מדינה אסלאמית סונית ("הקמת ישות לסונים, שתייצג את דרכיהם, ותדרוש את זכויותיהם"). אחמד חסן אבו אלח'יר הדגיש גם את הצורך שלא לתת לרוסיה ולארה"ב עילה לתקוף את ג'בהת אלנצרה ואת שאר ארגוני המורדים ("לוחמי הג'האד הסורים"). **שני המוטיבים הללו הופיעו גם (ביתר פירוט) בהודעתו של אבו מחמד אלג'ולאני, שבה הודיע על הקמת המסגרת החדשה, ונראה שהיה תיאום מוקדם בין אלקאעדה לאלג'ולאני בנוגע לתכני ההודעות.**

2. להלן עיקרי ההודעה [יוטיוב, 28 ביולי 2016]:

א. **אחמד חסן אבו אלח'יר, סגנו של אלט'ואהרי, פתח ואמר כי "היום אנו מברכים על שלב [חדש] מבורך בהתעוררות הג'האד..."**, זאת לאחר "שלמדנו את מצב הזירה באלשאם מההיבט הצבאי והפוליטי ואת האתגרים והקשיים העוברים על תושבי אלשאם". שלב [חדש] זה נועד **להזים את כל העילות שאותם מעלים האויבים [קרי-רוסיה, ארה"ב ומדינות הקואליציה הבינלאומית] כדי לתקוף את לוחמי הג'האד הסורים**". אחמד חסן אבו אלח'יר לא פירט את מהותו של השלב החדש אולם **סמיכות הזמנים להודעתו של אלג'ולאני באלג'זירה מצביעה, כי הכוונה להקמת חזית פתח אלשאם.**

ב. הצורך באחדות:

1) סיבה נוספת להקמת המסגרת החדשה, לדברי אבו אלח'יר, הינו **הצורך באחדות ארגוני המורדים בסוריה בעלי האופי המוסלמי/ג'האדיסטי ("הקבוצות המוסלמיות הג'האדיסטיות")**. אחדות שכזאת מצריכה מעבר מ"קבוצה מובחרת" (קרי, ג'בהת אלנצרה) לג'האד רחב היקף, שיתבצע ע"י ארגונים רבים ללא פיצולים מיותרים. אחדות זאת נחוצה כדי לקדם את השלב הבא שהוא "הקמת ישות לסונים, שתייצג את צרכיהם ותדרוש את זכויותיהם".

2) לפיכך, מצוין אבו אלח'יר, "אנו פונים להנהגת ג'בהת אלנצרה להתקדם באופן שיגן על האינטרס של האסלאם והמוסלמים, ויגן על הג'האד של תושבי אלשאם. אנו מאיצים בהם [בהנהגת ג'בהת אלנצרה] לנקוט באמצעים הדרושים בנושא זה. זהו צעד מטעמנו הכולל קריאה לכל הפלגים לוחמי הג'האד על אדמת אלשאם שיתאגדו תחת רצון אללה... [נא] אחדו את השורות כדי להגן על תושבינו ואדמתנו ותשאפו לממשלה אסלאמית ישרת דרך, שתגן על הזכויות ותפיץ את הצדק בין המוסלמים. אנו,

ברשות אללה, נהייה הראשונים שיתמכו בה וסייעו לה. השיח' שלנו אימן אלט'ואהרי... מאשר זאת בדבריו".

ג. הקרבת הקשר הארגוני שבין ג'בהת אלנצרה לאלקאעדה עבור האחדות: בשלב זה נשמע קולו של אימן אלט'ואהרי, מנהיג אלקאעדה, שציין: "האחוזה בינינו על בסיס האסלאם הינה חזקה יותר מכל הקשרים הארגוניים המשתנים של ארגונים בני החלוף. האחדות שלכם חשובה יותר ויקרה לנו [יותר] מכל קשר ארגוני. אנו מקריבים את הקשרים הארגוניים והמפלגתיים [קרי, את הקשר של הנהגת אלקאעדה עם השלוחה שלה בסוריה], אם הדבר עומד נגד האחדות שלכם...". בסיום דבריו מביע אלט'ואהרי תקוותו שהאחדות בין הארגונים השונים תסייע להם להילחם נגד אויבם "החילוני והעדתי" [קרי, המשטר הסורי] המסתייע ע"י השיעים ["הכוח הסרבני"], האיראנים ["הצפויים"] רוסיה, סין ועימם אלו עומדים מאחורי "מסע הצלב המודרני" [רמז לארה"ב ולקואליציה].

אחמד חסן אבו אלח'יר, סגנו של מנהיג אלקאעדה

אחמד חסן אבו אלח'יר (אלחואר, 29 ביולי 2016).

3. בקלטת התמיכה במהלך של אלג'ולאני הושמעו דבריו של אחמד חסן אבו אלח'יר (המכונה גם אבו אלח'יר המצרי), המשמש סגנו של מנהיג אלקאעדה אימן אלט'ואהרי. שמו האמיתי של אבו אלח'יר הינו עבדאללה מחמד רג'ב עבד אלרחמן, יליד 1957. מוצאו מצפון מצרים והוא מקורב מאוד למנהיג אלקאעדה אימן אלט'ואהרי (שגם הוא מצרי במוצאו). אבו אלח'יר ממונה על התחום הלוגיסטי ועל תחום הכספים של הארגון וכמו כן אחראי על תשלומי כספים וסידורים לוגיסטיים לפעילי אלקאעדה הנשלחים לבצע פעילויות ברחבי העולם. בראשית שנות התשעים הוא נסע יחד עם אלט'ואהרי לסודאן ומשם הם יצאו לאפגניסטאן שם הצטרפו לאנשיו של אוסאמה בן לאדן. בשנת 2003 נעצר אבו אלח'יר בשיראז ע"י איראן ושחרר בשנת 2015 (אלמצריון, 29 ביולי 2016; אלספיר, 2 באוגוסט 2016). על פי דיווח בעיתון לבנוני נמצא עתה אבו אלח'יר במחוז חלב, במעוזי ג'בהת אלנצרה (אלספיר, 2 באוגוסט 2016).

האמנה של חזית פתח אלשאם

1. חזית פתח אלשאם, המסגרת החדשה שהוקמה במקומו של ג'בהת אלנצרה, פרסמה ב-31 ביולי 2016 אמנה², בה פירטה את עקרונותיה (חשבון הטוויטר של חזית פתח אלשאם, 31 ביולי 2016). עיון באמנה מעלה, כי המסגרת החדשה פועלת באופן ברור בהשראת האידיאולוגיה של אלקאעדה: היא ממשיכה לדבוק בתפיסת העולם הסלפית, לחתור להשלטת ההלכה המוסלמית (השריעה) על פני כדור הארץ ולדבוק בג'האד. עם זאת, כדי להבדיל את חזית פתח אלשאם מדאעש, מדגישה האמנה, כי התנהלותה תעשה בדרכי נועם, תוך התחשבות באוכלוסיה ותוך חתירה לליכוד האומה המוסלמית, ובפרט לוחמי הג'האד, "סביב האמת [של האסלאם]".

אמנת ג'בהת פתח אלשאם (חשבון הטוויטר של ג'בהת פתח אלשאם, 31 ביולי 2016).

2. להלן תרגום אמנת חזית פתח אלשאם:

א. אמונתנו, תפיסתנו והפרשנות הדתית שלנו נובעים מהספר [ספר הקוראן] ומהמסורת [של הנביא מוחמד] על-פי תפיסת הדור הראשון ישר הדרך [של האסלאם] הכולל את חברי הנביא [אלצחאבה] ואלה שבאו אחריהם, רצון אללה עליהם, וחכמי הדת- שהלכו בדרכם, כמו: אבו חניפה, אלשאפעי, מאלכ [בן אנס] ואחמד [בן חנבל] ואחרים, אללה ירחם על נשמת כולם³

ב. אנו הודפים את האויב המתנפל על דתם [של המוסלמים] ועל הדברים המקודשים למוסלמים. אנו רואים בכך את אחת המצוות האישיות החשובות ואחת הצורות הראויות לקיום הדת. הדבר הזה אינו תלוי בדבר, אלא מקודם בהתאם ליכולת, ואין דבר, חוץ מהאמונה, שיש לקדמו יותר מכך.

² מית'אק ג'בהת פתח אלשאם, קרי-אמנת החזית לשחרור אלשאם.

³ אבו חניפה, אלשאפעי, מאלכ בן אנס ואחמד אבן חנבל הם אבות מדע המשפט האסלאמי הסוני.

ג. **אנו נאבקים** [במקור: נג'אהד, כלומר גם מתאמצים/נאבקים וגם מקיימים ג'האד] **למען יישום השריעה של אללה עד אשר לא תהיה מלחמת אחים** [בין המוסלמים], **עד אשר הדת כולה תהיה של אללה ודתו של אללה תיושם על האדמה** [אלארצ' – משמעותו גם האדמה וגם כדור הארץ. הבחירה במונח כאן היא ככל הנראה דו-משמעית] ועד אשר תושב לאומה שלנו תהילתה ותפארתה.

ד. **אנו מיישמים בג'האד שלנו את ההלכות של השריעה** [ההלכה האסלאמית] ומתחשבים בהלכות הקיומיות [הלכות הנביא] כדי להעביר את כוונותינו [קרי, את המסר שלנו]. זאת על-פי תפיסתנו את השריעה ואת המציאות, שבה אנו חיים. אנו דבקים בעקרונות הדת המרצות [את רצונו של אללה] ואת העקרונות הפוליטיים השרעיים הנובעים מהביוגרפיה של הנביא שלנו, מחמד, תפילות אללה עליו וברכתו לשלום.

ה. **אנו נסיר את העוול מכל המקופחים, מוסלמים וכופרים כאחד, ונפסיק את פעולת העושק** [כלפי העשוקים] באמצעים שונים בהתאם ליכולת.

ו. **אנו מתפללים לאללה, יתרום, בחוכמה ובדברי הטפה טובים, ואנו נוהגים בנועם עם האנשים ומעבירים להם את המסר של ריבונם בנועם, בצורה מתחשבת ובמילים טובות.**

ז. **אנו מכבדים את חכמי-הדת של האומה** [האסלאמית] ואנו מכירים בזכותם ובחסדם. אנו מקרבים אותם אלינו והולכים בדרכם, אך לא רואים בהם חסינים בפני טעות. אנו נתחשב בגישות ההלכתיות השונות.

ח. **אנו מקיימים קשרי קרבה עם שאר המוסלמים סביב האמונה** [המשותפת]. אנו עוינים כלפי הכופרים ומנערים את חוצנו מהם. אם קיים במוסלמי אחד טוב ורע, ציות ופריקת עול, נהיגה על-פי מסורת הנביא ואימוץ חידושים מגונים, נפתח עימו יחסי קרבה על-פי מידת הטוב והליכתו בדרך מסורת הנביא ונהיה עוינים כלפיו על-פי מידת הרוע ואימוץ החידושים המגונים שעל-פיהם נוהג.

ט. **אנו זונחים את הפלגנות ואת חילוקי הדעות וקוראים לאחד את המסר ולהתלכד. אנו רואים חובה בליכוד האומה** [האסלאמית], **באופן כללי, ואת לוחמי הג'האד, בפרט, סביב האמת** [של האסלאם] ותחת דגל אחד, על-פי יסודות שרעיים נכונים, בריאים ויציבים.

י. **אנו שואפים שדברי אללה יהיו העליונים. אנו משקיעים למען זאת את כל כולנו. אנו מקיימים את הג'האד ביד ובלשון, ברכוש ובקצות אצבעותינו, בלב ובנפש, עד אשר אללה יאפשר זאת** [כלומר, שמילתו תהיה העליונה] או שנתש בלעדיו [קרי: בלי שנוכל להשיג זאת].

תגובות ראשוניות להודעת אלג'ולאני

1. מתגובות ראשוניות של ארה"ב, רוסיה ואיראן- שלושת גורמי הכוח המרכזיים הפועלים בסוריה- עולה, כי הם אינם "קונים" את הדימוי החדש שמבקש ג'בהת אלנצרה להפגין וכי הם אינם סבורים, כי הוא התנתק באמת ובתמים מאלקאעדה:

א. ג'ון קרבי, דובר מחלקת המדינה של ארה"ב, בתשובה לשאלה, ציין כי הארגון החדש אינו שונה מקודמו: "We certainly see no reason to believe that their actions or their objectives are any different, **and they are still considered a foreign terrorist organization**" (אתר מחלקת המדינה של ארה"ב, 28 ביולי 2016).

ב. בהצהרה, שפרסם משרד החוץ הרוסי נאמר, כי ניסיונות ג'בהת אלנצרה לשנות את תדמיתו באמצעות שינוי שמו הינם חסרי תועלת. שכן, על פי ההודעה, הארגון היה ונשאר ארגון טרור שאינו חוקי ולפיכך המלחמה המנהלת נגדו תימשך (טאס, 29 ביולי 2016).

ג. בהראם קאסמי, דובר משרד החוץ האיראני, אמר, כי שינוי השם של ג'בהת אלנצרה הינו "משחק מילים" ופעולות הטרור של הארגון יימשכו (פארס, 28 ביולי 2016).

נספח ה'

אבני דרך ביחסי אבו מחמד אלג'ולאני וג'בהת אלנצרה עם אלקאעדה ודאעש⁴

סמל ג'בהת אלנצרה ("חזית התמיכה") או בשמה המלא: "חזית התמיכה לתושבי אלשאם (סוריה-רבתי)". ברקע נראים מפת סוריה, סמל הסהר האסלאמי ודמותו של לוחם ג'האד.

1. עם פרוץ מלחמת האזרחים בסוריה במרץ 2011, החליטה שלוחת ארגון אלקאעדה בעיראק ("המדינה האסלאמית בעיראק") לשגר לסוריה פעילי ג'האד סוריים ועיראקיים בעלי מיומנויות בלוחמת גרילה. הפעילים הג'האדיסטים קיימו מספר מפגשים בין אוקטובר 2011 לינואר 2012 בפרברי דמשק ובחמץ. במפגשים הללו הוחלט להקים ארגון סלפי-ג'האדיסטי, שיצטרף לשורות המורדים. בראש הארגון שהוקם עמד אבו מחמד אלג'ולאני.

2. אבו מחמד אלג'ולאני, סורי במוצאו ממוחז דרעא שבדרום המדינה⁵, הינו פעיל ג'האדיסט ותיק שלחם בעיראק נגד הכוחות האמריקאים לצידו של אבו בכר אלבע'דאדי, מנהיג דאעש. ב-24 בינואר 2012 הודיע אבו מחמד אלג'ולאני על הקמת ג'בהת אלנצרה ועל ניהול ג'האד נגד המשטר הסורי. בסרטון שהפיץ הודיע אלג'ולאני כי הפלת משטר אסד תהווה רק מחצית המאבק שכן היעד הסופי הינו יישום ההלכה האסלאמית (שריעה) וההתאגדות תחת דגל האסלאם. הוא תוקף בחריפות את הסתייעות ארגוני המורדים במערב ובארה"ב וטען כי הסתייעות זאת הינה פשע, שאללה לא ימחל עליו. שכן ולדבריו, המערב וארה"ב שותפים לפשעי משטר הבעתי הסורי.

3. בראשית הדרך קיבל אלג'ולאני הוראותיו מאמיר אלקאעדה בעיראק אבו בכר אלבע'דאדי, שהעניק לארגון החדש סיוע כספי ולוגיסטי. כדי לתת תוקף פורמאלי לשליטתו על שלוחת אלקאעדה בסוריה פרסם אבו בכר אלבע'דאדי ב-9 באפריל 2013, קלטת שמע, שבה הודיע על איחוד הארגונים

⁴ פירוט ראו מחקר-יסוד של מרכז המידע על ג'בהת אלנצרה, 23 בספטמבר 2013.

⁵ על פי דיווחים ברשתות החברתיות ודיווח באתר חק המזוהה עם דאעש, שמו האמיתי של אלג'ולאני הינו אחמד חסין אלשרע.

בעיראק ובסוריה. המסגרת המאוחדת שהוקמה נקראה "המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם" (ראשי תיבות בערבית: דאעש).

4. ב-10 באפריל 2013, יום לאחר הודעת אלבע'דאדי בדבר איחוד הארגונים, הזדרז אלג'ולאני להישבע אמונים לאימן אלט'ואהרי, מנהיג אלקאעדה. ב-10 ביוני 2013 הוא הודיע על ביטול האיחוד בין ג'בהת אלנצרה לבין שלוחת אלקאעדה בעיראק. הוא טען, כי אבו בכר אלבע'דאדי הכריז על האיחוד "ללא אישורנו, בלי שנועץ בנו, ובלי שהודיע לנו".

5. אימן אלט'ואהרי מנהיג אלקאעדה הכיר בכך שג'בהת אלנצרה בסוריה, אינה כפופה לשלוחה בעיראק. בכך נקט אלט'ואהרי צד והכריע במחלוקת שבין אלבע'דאדי לאלג'ולאני, הדבר הוביל לקרע בין אלט'ואהרי לבין אלבע'דאדי (מנהיג דאעש), שסירב באופן פומבי להישמע להוראת אלט'ואהרי (ולקרע בתנועה הסלפית-הג'האדיסטית ברחבי העולם). אבו בכר אלבע'דאדי עמד על המשך קיומה של המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם כישות פוליטית אוטונומית, שאינה כפופה להנהגת אלקאעדה.

6. ההתפתחויות הללו הביאו להתפצלות תשתית אלקאעדה בסוריה לשני ארגונים נפרדים. דאעש עלה על נתיב עצמאי משלו, שהוביל בהמשך (2014) להקמת המדינה האסלאמית. ארגון ג'בהת אלנצרה, שהפך פורמאלית לשלוחת אלקאעדה בסוריה, עלה על נתיב התפתחות שונה, שהתאפיין בפרגמטיות, אשר בידלה אותו מדאעש: הארגון חתר לשיתופי פעולה ולהקמת מסגרות-על עם ארגוני מורדים אסלאמיים, בניגוד לחיכוכים (לעיתים אלימים) שבין דאעש לבין שאר הארגונים; הוא התנער מהיחס הברוטאלי של המדינה האסלאמית כלפי אזרחים ועשה מאמץ לרכוש את תמיכתם באזור שבשליטתו; הוא נמנע מלבצע פיגועים בחו"ל ולא נטל חלק במתקפת הטרור של דאעש במדינות המערב ובמקומות נוספים ברחבי העולם; הוא שם את הדגש על זהותו ה"סורית" בניגוד לדומיננטיות של הפעילים הזרים בהתנהלותו של דאעש.

7. בעוד שדאעש התבסס במזרח סוריה (מרחבי אלקה ודיר אלזור, והמרחב שממערב לפרת בקרבת הגבול התורכי), התבסס ג'בהת אלנצרה בצפון המדינה. הוא הקים חזית משותפת עם ארגוני מורדים אחרים ("צבא פתח") ובמשותף הם השתלטו על אזור אדלב והפכו אותו לבסיס הכוח העיקרי שלהם. כמו כן יש לג'בהת אלנצרה נוכחות צבאית באזורים רבים נוספים בצפון סוריה ובכלל זה באזור הכפרי של חלב, מרחב דמשק, האזור שבקרבת הגבול הסורי-לבנוני (הרי קלמון) ודרום רמת הגולן.